

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра беларускага мовазнаўства

Анатацыя да дыпломнай работы

**СІНТАКСІЧНЫЯ АРХАІЗМЫ Ў МОВЕ М.ГАРЭЦКАГА
(НА МАТЭРЫЯЛЕ АПОВЕСЦІ «НА ІМПЕРЫЯЛІСТЫЧНАЙ
ВАЙНЕ» і «ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАЕ ЛІТАРАТУРЫ»)**

Гурыновіч Юлія Аляксандраўна

Навуковы кіраўнік:
кандыдат філалагічных навук дацэнт
С. А. Важнік

Мінск, 2024

РЭФЕРАТ

Структура дипломнай работы. Дыпломная работа складаецца з уводзінаў, чатырох глаў, заключэння, спісу выкарыстаных крыніц, які ўключае 30 найменняў. Поўны аб'ём работы – 48 старонак друкаванага тэксту.

Ключавыя словы: сінтаксічныя архаізмы; сінтаксічная мадэль; дыяхроннае кіраванне; структура простага сказа; семантычны сінтаксіс.

Аб'ект даследавання – архаізмы ў прозе Максіма Гарэцкага.

Прадмет даследавання – сінтаксічныя канструкцыі, якія адлюстроўваюць спецыфіку дыяхроннага кіравання.

Мэта даследавання – шляхам супастаўляльнага аналізу тэкстаў Максіма Гарэцкага выявіць сістэмны характар выкарыстання сінтаксічных архаізмаў, які ўказвае на існаванне адмысловай сінтаксічнай нормы ў беларускай мове адпаведнага перыяду.

Метады даследавання – апісальны, параўнальны, аналітычны і метады класіфікацыі.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. У беларускім мовазнаўстве існуе трывала замацаваная тыпалогія ўстарэлай лексікі – архаізмаў. Але час не стаіць на месцы, і навука патрабуе абноўленай трактоўкі – з улікам новага навуковага кантэксту ХХІ ст.

Вынікі даследавання паказалі, што агульнапрынятую класіфікацыю архаізмаў мэтазгодна папоўніць такім тыпам, як «сінтаксічныя», бо гэта неабходны і вельмі важны элемент для апісання асаблівасцей мовы пэўнага перыяду. Агульныя рысы мовы тэкстаў Максіма Гарэцкага дазваляюць выявіць сінтаксічныя архаізмы, што маюць сістэмны характар, а таксама ўказваюць на існаванне адмысловай сінтаксічнай нормы ў беларускай мове адпаведнага перыяду.

Рэкамендацыі па ўкараненні. Матэрыял можа быць выкарыстаны пры вывучэнні беларускай мовы, у прыватнасці раздэла «Сінтаксіс і пунктуацыя», ў школе і вышэйшых навучальных установах, а таксама пры распрацоўцы лекцый, спецкурсаў і спецсесіяў у галіне сінтаксісу.

Галіна прымянення: мовазнаўства, гісторыя беларускай мовы.

РЕФЕРАТ

Структура дипломной работы. Дипломная работа состоит из введения, четырёх разделов, заключения, списка использованных источников, который содержит 30 наименований. Полный объем работы – 48 страниц печатного текста.

Ключевые слова: синтаксические архаизмы, синтаксическая модель, диахронное управление, структура простого предложения, семантический синтаксис.

Объект исследования – язык прозы Максима Горецкого.

Предмет исследования – синтаксические конструкции, отражающие специфику диахронного управления.

Цель исследования – путем сравнительного анализа текстов Максима Горецкого выявить системность употребления синтаксических архаизмов, что свидетельствует о существовании особой синтаксической нормы в белорусском языке соответствующего периода.

Методы исследования – описательный, сравнительный, аналитический и метод классификации.

Полученные результаты и их новизна. В белорусском языкознании существует устойчиво сформировавшаяся типология устаревшей лексики – архаизмов. Но время не стоит на месте, и наука требует обновленной трактовки – с учетом нового научного контекста XXI века.

Результаты исследования показали, что общепринятую классификацию архаизмов целесообразно дополнить таким типом, как «синтаксические», так как это необходимый и очень важный элемент для описания особенностей языка определенного периода. Общие черты языка текстов Максима Горецкого позволяют выявить синтаксические архаизмы, носящие системный характер, а также указывают на существование особой синтаксической нормы в белорусском языке соответствующего периода.

Рекомендации по внедрению. Материал может быть использован при изучении белорусского языка, в частности раздела «Синтаксис и пунктуация», в школах и высших учебных заведениях, а также при разработке лекций, спецкурсов и спецсеминаров в области синтаксиса.

Область применения: языкознание, история белорусского языка.

THE ABSTRACT OF THE THESIS

Structure of the thesis. The thesis consists of an introduction, four sections, a conclusion, a list of sources used 30 names. The full volume of work is 48 pages of printed text.

Keywords: syntactic archaisms; syntactic models; diachronic development; a simple sentence structure; semantic syntax.

The object of research is the prose language of Maxim Goretsky.

The subject of the research is the syntactic structures reflecting the specifics of diachronic development.

The aim of the research is to identify, through a comparative analysis of Maxim Goretsky's texts, the systematic use of syntactic archaisms, which indicates the existence of a special syntactic norm in the Belarusian language of the corresponding period.

Research methods – descriptive, comparative, analytical and classification method.

The results obtained and their novelty. In Belarusian linguistics there is a steadily formed typology of outdated vocabulary – archaisms. But time does not stand still, and science requires an updated interpretation, taking into account the new scientific context of the 21st century.

The results of the study showed that it is advisable to supplement the generally accepted classification of archaisms with a type such as «syntactic», since this is a necessary and very important element for describing the characteristics of a language of a certain period. The points of contact between the language of Maxim Goretsky's texts make it possible to identify syntactic archaisms that are systemic in nature, and also indicate the existence of a special syntactic norm in the Belarusian language of the corresponding period.

Recommendations for implementation. The material can be used in the study of the Belarusian language, in particular the section «Syntax and Punctuation», in schools and higher educational institutions, as well as in the development of lectures, special courses and special seminars in the field of syntax.

Field of application: linguistics, history of the Belarusian language.